

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Mattheüs 5, 5
Ochtenddienst / middagdienst

Broeders en zusters,

- 1 Votum**
- 2 Zegengroet**
- 3 Zingen : Gezang 133 : 1 - 3**
- 4 Schuldbelijdenis door het zingen van Gezang 157**
- 5 Genadeverkondiging en aansluitend Zingen : Gezang 155 : 4 en 5**
- 6 Gebed voor opening van Gods Woord**
- 7 Schriftlezing : 1 Samuël 26**
- 8 Zingen : Psalm 89 : 9 en 13 (trouw vd HERE tegenover David)**
- 9 Tekst : Mattheüs 5 : 5**
- 10 Zingen : Psalm 37 : 3 en 5 (verbeiden vers 3 = afwachten)**
- 11 Lezing van de wet**
- 12 Zingen : Psalm 119 : 1 (over te feliciteren mensen omdat ze met God leven)**
- 13 Dankzegging en voorbede**
- 14 Dienst van de offergaven**
- 15 Slotzang : Psalm 138 : 3 en 4**
- 16 Zegen**

Middagdienst

- 1 Votum**
- 2 Zegengroet**
- 3 Zingen : Gezang 133 : 1, 3 en 5**
- 4 Gebed om zegen over de eredienst**
- 5 Schriftlezing: 1 Samuël 26**
- 6 Zingen : Psalm 89 : 9 en 13 (trouw vd HERE tegenover David)**
- 7 Tekst : Mattheüs 5 : 5**
- 8 Prediking**
- 9 Zingen : Psalm 37 : 3 en 5**
- 10 Belijdenis van het geloof door het zingen van Gezang 179b**
- 11 Dankzegging en voorbede**
- 12 Dienst van de offergaven**
- 13 Slotzang : Psalm 138 : 3 en 4**
- 14 Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Je hoeft geen christen te zijn om te constateren dat de gemiddelde Nederlander een korter lontje heeft dan vroeger. We staan als Nederlanders op onze strepen en vechten voor onze rechten. En wee degene die iets van onze rechten lijkt af te nemen. Die krijgt het te horen. Die zal het merken. Dat is een breed levend gevoel. Je moet opkomen voor je rechten en je niets laten ontnemen. Dat is voor de meeste mensen vandaag zo vanzelfsprekend dat je een rare wordt gevonden als je niet zo in elkaar zit. Als je bepaalde dingen maar gewoon over je kant laat gaan. Maar laat gebeuren. Als mensen in je omgeving dat zien dan zullen sommigen je aansporen om op te komen voor je rechten en niet over je heen te laten lopen. Maar de Heer Jezus houdt ons voor ons niet zo druk te maken over deze vermeende rechten en over het geluk dat we menen te verdienen. Want Hij zegt: 'Gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen het land bezitten.' Van werkelijk zachtmoedige mensen begrijpt deze wereld weinig. De wereld vindt het maar achterlijk en stom. Dat is nu zo, dat was ook in de tijd van de Heer zo. Het is die houding die Jezus in de verzen 38 en verder beschrijft. Daar geeft Hij eerst de algemeen geldende mening van de mensen: 'Een oog voor een oog en een tand voor een tand.' Iets wat vandaag net zo leeft. Als iemand je iets aandoet dan heb je het recht om hetzelfde terug te doen. Als iemand je een klap heeft, heb je het recht terug te slaan. Als iemand iets van jou afpakt, dan heb je het recht om iets van hem af te pakken. Als iemand niet aardig doet tegen jou, dan hoef je zelf ook niet aardig te zijn. Nu kennen jullie dat waarschijnlijk ook wel, jongens en meisjes. En ik weet niet hoe daar bij jullie thuis over gedacht wordt. Als iemand op school of in de buurt waar je woont je een klap geeft, wat doe je dan? Sla je dan terug? Wat zeggen je vader en moeder dat je moet doen? Zeggen die dat je dan maar terug moet slaan? Als iemand jou wat aandoet, je slaat, of iets van je afpakt, heb je dan het recht om hetzelfde terug te doen? De Heer gaat dwars tegen deze vanzelfsprekendheid in. Hij zegt: 'Verzet je niet tegen wie kwaad doet, maar wie je op de rechterwang slaat, keer hem ook de linkerwang toe.' Als iemand een proces tegen je wil voeren en je onderkleed van je wil afnemen, sta hem dan ook je bovenkleed af. Als iemand je dwingt één mijl met hem mee te gaan, loop er dan twee met hem op. Geef aan wie iets van je vraagt, en keer je niet af van wie geld van je wil lenen. In de ogen van de

wereld is dit allemaal dwaasheid. Ja, dan ben je echt stom als je dit doet. Maar de Heer Jezus spoort ons aan om dit wel te doen. **[JChr onze rechten]**

Dat roept natuurlijk vragen op. Allereerst de vraag waarom je zoiets zou doen. Wat schiet je daar nu mee op? En in de tweede plaats hoe je zover kunt komen dat je dit zou doen. Want dit botst zo met onze natuurlijke gevoelens. Laten we met het laatste beginnen. Hoe komt een mens zover dat hij zo'n zachtmoedige houding aan kan nemen tegenover zijn medemens die hem kwaad doet? Hoe kan een mens ertoe komen dat hij dat met een rustig en blij hart doet? U begrijpt al wel dat zoiets niet vanzelf komt. En dat bevestigt wat ik ook al bij de eerdere twee zaligsprekingen heb gezegd. Dat het hier niet gaat om natuurlijke karaktereigenschappen. Deze zachtmoedigheid is een geschenk van de Heilige Geest. Je moet daarvoor een geestelijk mens zijn. Hoe wordt je zo'n geestelijk mens? Een mens die zichzelf blijkbaar zo weinig hoeft te handhaven dat hij rustig en vrolijk kan blijven als hem allerlei onrecht wordt aangedaan? **[Zachtmoedigheid geschenk HG]**

Daarvoor moeten we terug naar de eerdere zaligsprekingen. Daarin heeft de Heer Jezus de mensen die bedelaars zijn wat hun hart betreft gelukgewenst. Dat zijn dus mensen die erkennen dat het geestelijke armoedzaaiers zijn. Die in geestelijk opzicht bedroevend weinig te bieden hebben. Die zien wie ze zouden moeten zijn in de ogen van God, maar die erkennen dat het er niet op lijkt. Maar die vervolgens niet zichzelf gaan beklagen en bij de pakken neerzitten. Maar die in geloof hun handen uitstrekken naar God. Omdat ze in de ontmoeting met God niet alleen hun eigen armoede zien, maar ook Gods liefde en genade. Ze zien dat God ze zo graag wil helpen en hun tekorten wil aanvullen met de liefde van Jezus Christus. Ze durven dus te leven van Gods genade en liefde. Iets wat veel mensen moeilijk vinden. Denken we bijvoorbeeld maar aan zoveel mensen in reformatorische kerken, die maar niet durven geloven dat Jezus Christus ook voor hun zonden gestorven is.

Het tweede dat een mens zachtmoedig maakt is de ervaring dat we van deze wereld zo'n tranendal hebben gemaakt. Zoals de tweede zaligspreking ons laat zien. Dat we als mensen elkaar zoveel kwaad aandoen. Maar vooral dat we als mensheid telkens weer in opstand komen tegen onze God en Maker. Dat we zo de neiging hebben om onze oren voor zijn Woord te sluiten en maar onze eigen zin te doen. Je kunt dat gewoon vinden en vinden dat God daar niet zo moeilijk over moet doen. Maar wat de HERE van ons

vraagt is dat we tot ons hart laten doordringen hoeveel verdriet we Hem daarmee doen. Dat we tot ons hart laten doordringen hoe onbeschoft we ons van nature tegenover God gedragen. En dat niemand op dat punt onschuldig is. Wie kan nog trots zijn op zichzelf als hij zijn zonden echt onder ogen ziet? Wie durft te zeggen dat hij nog ergens recht op heeft als God heeft gezegd dat je de dood verdient? We verdienen straf met het kwaad dat we doen. We verdienen straf vanwege al die liefde die we God en onze naaste hebben onthouden en nog altijd onthouden. We verdienen het niet om te leven als we zien hoeveel verdriet we mensen aandoen. Zelfs mensen die ons na aan het hart liggen. Zoals man of vrouw doen we verdriet. Zoals kinderen en ouders. Broers en zussen. En het wonder is dat God ons toch niet verwerpt. Maar bereid is om ons in zijn Zoon Jezus Christus onze schuld te vergeven. Dat God ons deze totaal onverdiende troost geeft. Dat God ons tot burgers van zijn rijk maakt om altijd met en bij en voor Hem te leven. Dat God ons troost. *[formule zachtmoedigheid]*

Hoe meer deze liefde en genade van God is ons hart is neergedaald, hoe zachtmoediger we worden. We hebben in de Bijbel allerlei voorbeelden van mensen bij wie die zachtmoedigheid diep wortel had geschoten in hun hart. Neem bijvoorbeeld David. Jullie kennen het verhaal misschien ook wel, jongens en meisjes. De HERE had David door Samuel tot koning laten zalven. David zou koning Saul opvolgen als deze er niet meer zou zijn. David werd soms bij koning Saul geroepen. Want David kon heel mooi muziek maken op zijn lier en dan werd de koning vaak weer rustig en blij. Maar koning Saul zag David ook als concurrent. Want de mensen hielden meer van David dan van hem. Er waren zelfs tijden dat Saul David dood wilde maken. David ging dan op de vlucht. Want dat wilde hij natuurlijk niet: gedood worden. Was dat eerlijk, jongens en meisjes, dat koning Saul David wilde doden? Had David dat verdiend? Nee, hè? David had niets verkeerd gedaan. Zou David dat fijn hebben gevonden? Dat hij vaak voor koning Saul moest vluchten? Nee, dat natuurlijk ook niet. Had zou ook liever gewoon rustig thuis zitten en in zijn eigen bed slapen. Nu moest hij altijd maar vluchten en zien dat hij een plek vond om te slapen. Dat is best moeilijk geweest voor David. En je zou je kunnen voorstellen dat hij misschien ook wel eens boos was op koning Saul. Toch was er geen haar op het hoofd van David dat erover dacht om wraak te nemen op Saul. Zelfs toen hij Saul zonder problemen had kunnen doden, deed hij het niet. Zijn vriend Abisai zei tegen David, toen ze bij Saul in zijn legerkamp waren: ‘Vandaag heeft God je vijand

aan je uitgeleverd. Laat mij hem met zijn eigen speer dood maken.’ Maar David wilde daar niets van weten. David was niet uit op wraak. Hij wist dat zijn leven in de handen van de HERE was. Hij wist dat hij koning zou worden op de tijd die God bepaald had. Hij wist dat hij niet het recht had koning Saul te doden. En dat deed hij dan ook niet. Kijk dan ben je zachtmoedig. Als je niet eigen rechter speelt, maar de HERE rechter laat zijn. *[David zachtmoedig Saul]*

En wat te denken van de Heer Jezus. Zijn optreden riep ook verbazing op. Dit was niet wat de mensen hadden verwacht van de Messias. Zelfs Johannes de Doper begreep Jezus niet. Hij was zo verward door zijn optreden dat hij vanuit de gevangenis liet vragen of Hij nu echt de Christus was of dat ze toch iemand anders moesten verwachten. Want de mensen leefden in de verwachting dat de Messias de vreemde overheersers zou verdrijven en van Israël weer een machtig volk zou maken. Net als in de dagen van koning David. De Christus zou wraak nemen voor al het onrecht dat het volk was aangedaan. En hoe reageerde de Heer daarop? Hij zei: ‘Zeg tegen Johannes wat jullie horen en zien: blinden kunnen weer zien en verlamden weer lopen, mensen met huidvraat worden gereinigd en doven kunnen weer horen, doden worden opgewekt en aan armen wordt het goede nieuws bekendgemaakt. Gelukkig is degene die aan mij geen aanstoot neemt.’ Jezus maakt duidelijk dat Hij niet gekomen is om met wapens het Koninkrijk van de hemel te vestigen. Zijn Koninkrijk bestaat niet uit machtige legers, maar uit liefde, zachtmoedigheid en barmhartigheid. Aan het einde van hoofdstuk 11 zal Hij ook die bekende woorden spreken: ‘Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal Ik jullie rust geven. Neem mijn juk op en leer dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart.’ Wat Jezus hier in de Bergrede predikt over zachtmoedigheid, heeft Hij zelf in praktijk gebracht. Net zoals Hij ook getreurd heeft. Net zoals Hij telkens zijn armen heeft uitgestrekt naar zijn Vader in de hemel. Jezus vraagt nooit dingen aan ons, die Hij ook niet zelf in praktijk heeft gebracht. *[Jezus toont zachtmoedigheid]*

Ik geloof dat dit ook betekenis heeft voor de manier waarop de kerk zich aan de wereld toont. De kerk moet zich vriendelijk en toegankelijk tonen. Niet trots, niet hoogmoedig, niet angstig, niet vertrouwend op eigen kracht. Als we als kerk onze rust zoeken in de grootheid van het getal, in onze successen, in de kracht van onze voorgangers, in ambitieuze plannen, dan verliezen we al gauw het zachtmoedige karakter. Laten we in alle eenvoud gewoon doen wat de HERE van ons vraagt. Laten we daarbij eerlijk zijn over

onze tekortkomingen en daar biddend aan werken. Dat is ook hoe we de kerk na Pinksteren zien werken. Niet met grootse doelstellingen, maar eenvoudig de opdracht vervullend die de Heer Jezus had gegeven. Want Jezus Christus is onze kracht. In Gods liefde en genade vinden we onze rust. **[de kerk]**

Zachtmoedigheid heeft trouwens niets met slapheid te maken. Misschien denkt iemand van u dat inmiddels. Het kan door buitenstaanders soms wel als slapheid worden uitgelegd. Als je niet vecht voor je rechten. Als je geen wraak neemt op iemand die jou wat aandoet. Maar voor ware zachtmoedigheid is juist moed nodig. Moed om te accepteren dat mensen je mogelijk niet begrijpen. Moed om dingen te verliezen die je toch wel graag zou houden. Hoeveel moed en kracht had de Heer Jezus niet nodig om zachtmoedig te blijven tijdens de laatste dagen? Toen Hij werd opgepakt alsof Hij een misdadiger was. Toen Hij door allerlei mensen vals werd beschuldigd. Toen Joodse rechters Hem veroordeelden terwijl ze wisten dat Hij onschuldig was. Toen Pilatus uit angst voor de Joden Hem tot de dood aan het kruis veroordeelde. Wat heb je dan een moed en kracht nodig. Petrus zegt het zo in 1 Petrus 2 : 21 – 24 : “Dit is uw roeping; ook Christus heeft geleden, om u wentwil, en u daarmee een voorbeeld gegeven. Treed dus in de voetsporen van Hem die geen enkele zonde beging en over wiens lippen geen leugen kwam. Hij werd gehoond en hoonde zelf niet, Hij leed en dreigde niet, Hij liet het oordeel over aan Hem die rechtvaardig oordeel. Hij heeft in zijn lichaam onze zonden het kruishout opgedragen, opdat wij, dood voor de zonde, rechtvaardig zouden leven. Door zijn striemen bent u genezen.” God zal het onrecht dat wij moeten ondergaan wreken. **[Moed nodig]**

Juist door zachtmoedig te zijn kunnen we laten zien dat geloof in Jezus Christus je tot een ander mens maakt. Dan raak je niet in paniek als aan de pensioenen gemorrelt wordt. Dan ga je niet uit je dak als iemand in het verkeer voorrang pakt of een andere fout maakt. Als je ervan doordrongen bent dat je puur en alleen van genade leeft, dan maak je je over al deze dingen niet meer zo druk. Want bij alles wat je wordt afgepakt overheerst dan toch dat gevoel dat je nog altijd meer hebt dan waar je recht op hebt.

En hoe kun je nu voorkomen dat je het gevoel hebt dat je dan altijd aan het kortste eind trekt? Het antwoord is simpel: door goed naar de Heer Jezus te luisteren. Want wat zegt Hij over de zachtmoedigen? Hij zegt dat ze het land zullen bezitten. De aarde zullen ze beërven. Hier ligt een grote verrassing en diep geheim. Want jongens en meisjes, jullie denken misschien wel dat de brutale kinderen en de vechtersbazen de baas zullen zijn.

En voor een deel en voor een tijd is dat misschien ook wel zo. Maar de Heer Jezus vertelt ons hier dat dat niet zo blijft. Weet je wie uiteindelijk de baas zullen zijn? Juist die mensen die nu niet keihard vechten voor hun rechten. Juist die mensen die anderen hun geluk gunnen. Ook als dat misschien ten koste gaat van henzelf. Juist die mensen die zich niet zo opwinden als ze denken dat hun onrecht aan wordt gedaan. Juist die mensen die hun geluk niet in hun eigen kracht zoeken, maar in de liefde van God. Niet de mensen die nu gelijk hun zin moeten hebben, maar die kunnen wachten op de HERE. Niet de mensen die zelf wraak nemen, maar die kunnen wachten tot de HERE het onrecht vergeldt. Die mensen zullen de aarde beërven. *[het land bezitten]* Wat zou de kerk aan werfkracht winnen als we onze deze woorden van de Heer Jezus nog meer eigen zouden maken! Want juist in een wereld waarin mensen meer en meer zichzelf voorop zetten en fel reageren als ze maar denken dat iemand aan hun rechten tornt, zal een zachtmoedig mens steeds meer opvallen. Sommige mensen zullen je erom uitlachen en misschien wel juist daarom misbruik van je willen maken. Andere mensen zullen zich gaan afvragen wat je geheim is.

Denk ook niet dat je pas later zult profiteren van een zachtmoedig hart. Als je eindelijk de aarde in bezit krijgt. Maar er nu nog niets aan hebt. Want je hebt er nu ook al heel veel voordeel van. Want deze belofte geeft nu al rust en vreugde. Wie echt zachtmoedig is, is namelijk nu al tevreden. Want hij verwondert zich telkens weer over de liefde en genade van God. Je hebt misschien niets, maar toch bezit je alles. Wat zou hier een kracht van uit gaan als we dit als christenen meer uit zouden dragen. Die tevredenheid. Die rust. Voor een christen is er geen verontschuldiging om niet zachtmoedig te zijn. Het is een geschenk van de Geest dat meekomt met het geloof dat God ons liefheeft, ons leven in zijn Vaderhand is en wij de aarde beërven. Waar zou je nog voor vechten? *[Nu al vruchten]*

Amen